

A BIBLIAI GYÜLEKEZETI VEZETÉS ALAPELVEI

BERETTYÓÚJFALU 2020.01.19 ÉS 02.16.

Gál Lajos

I. rész – A kezdetektől az apostolokig

Többször hallhatjuk ismeretterjesztő filmekben, hogy a „tudomány jelenlegi állása szerint...” Amit most készülök elmondani a bibliai gyülekezeti vezetésről, az jelenlegi ismereteim szerint való. Nem kőbevésett szabályt szeretnék a testvérek elé tárni, hanem képességeim szerint némi segítséget arra nézve, hogy gyülekezeti életüket úgy tudják megszervezni a presbiteravatás területén is, hogy az elnyerje Isten tetszését a mi Urunk Jézus Krisztusban. Mert a mi összejöveteleink istentiszteletek és nem embertiszteletek.

A miniszter szó azt jelenti, hogy szolga. Nagyon jó lenne, ha a világi miniszterek minden esetben úgy tekintenének az általuk betöltött tisztségre, mint a közös érdekében végzett szolgálatukra. Ez nagyon sok esetben éppen a fordítottja náluk, és a népet kezelik szolgálóként, miközben ők kényeztetik magukat. Istennek minden korban voltak szolgálói. Jézus egy alkalommal így beszél az Istennek végzett szolgálatról: *Luk 22,24-27 „Támada pedig köztük versengés is, hogy ki tekinthető közöttük nagyobbak. Ő pedig monda nékik: A pogányokon uralkodnak az ő királyaik, és akiknek azokon hatalmuk van jóltévőknek hivatnak. De ti nem úgy, hanem aki a legnagyobb köztetek, olyan legyen, mint a legkisebb, és a ki fő, mint aki szolgál. Mert melyik nagyobb, az-é aki asztalnál ül, vagy aki szolgál? nemde aki asztalnál ül? De én ti közöttetek olyan vagyok, mint aki szolgál.”*

Ha egy király elrendeli, hogy reggel 8,30-kor kapja meg a reggelijét, és a szolgálói késnek, a király felháborodik. Ha a király késik, akkor a szolgák várnak, és nem háborodhatnak fel. Ha Istennek egy szolgálója késik egy alkalomról, az illetlen dolog. Ha egy olyan tag késik, aki felé mások szolgálnak, akkor a szolgák nem lehetnek felháborodva, mert ők szolgák. Ez a kis példa mutatja a szolgálók hozzáállását Jézus szemszögéből.

A vezetés nem a vezetőnek jó, hanem a jól vezetett népnek! Isten népének fontos érdeke, hogy jó vezetői legyenek.

Isten az Ő népét teokratikus módon akarta és akarja vezetni. Ez azt jelenti, hogy az Úr általa választott vezetőkön keresztül gyakorolja a hatalmát ebben a világban és a gyülekezetben.

Az üdvtörténet kezdetén Isten nem egy népet alkotott, hanem egy férfit. Ádám egy vezető volt. A házasságában és a családjában vezető szerepet kellett

vállaljon, mert Isten elsővé tette. Sajnos Ádám nem töltötte be jól vezető szerepét. Az Úr ezzel az indoklással inti meg: „*Mivelhog hallgattál a te feleséged szavára...*” I. Móz 3,17

A lányom egyik kollégiumi szobatársa olykor azt hangoztatja: „Én egy erős és független nő vagyok!” A nagyobb gond az, hogy mindemellett kialakult a hívő családokban és gyülekezetekben is egy széles rétege a gyenge és függő férfiaknak, mely az első Ádám természetét tükrözi és nem Krisztusét.

Ábrahám, Izsák és Jákób elhívásával az Úr felállított egy Isten-központú, és férfiak által irányított családmódellet, akiktől származott az Ő ószövetségi zsidó népe és a Messiás. Ez a keret már Isten akaratát fejezi ki, de az ekkor a gyakorlatban létező többnejűség még nem.

Izraelnek, mint népnek az első vezetője Mózes, akit Isten hívott el. Társadalmi, politikai vezetői feladatokat látott el. Családi élete nem vált példaképpé, de hűsége és hite igen. Az ő szerepköre vált a bírúk korának közbeiktatása után Saul, majd Dávid kiválasztásával királlyá, ahol a király volt Izrael népének társadalmi, politikai legfőbb vezetője, és e tisztség öröklődött és életfogytig tartott.

Mózes korában jelenik meg az isteni vezetés egy másik ága Áron elhívásával, a vallási vezetés. Ezt Áron utódai, a papok és főpapok gyakorolták az Ószövetségben, Lévi törzsének közreműködésével, szintén vér szerinti öröklés útján és életfogytig.

Nagyon fontos az isteni vezetés harmadik ágáról szólni. Ez a legszabadabb és legtisztább formája Isten vezetésének: a prófétai mozgalom. A prófétákat Isten Szellemé választotta el és képesítette a szolgálatra, nem szállt apáról fiúra, nem feltétlenül szólt életfogytig, és bárki lehetett. A prófétának beleszólása lehetett a társadalmi és a vallási élet bármely területébe támogatólag vagy intőleg. Az első Bibliában említett próféta Ábrahám (I. Móz 20,7), de rögtön utána Mirjám (II. Móz 15,20) következik, aki nőként megmutatta, hogy Isten akaratát egy nő is kifejezheti, mert a prófétaság nem vezető, hanem azt kiegészítő szerep. Férfi és női próféták az Újszövetség korában is voltak és vannak, a királlyal és pappal ellentétben, melyek a gyülekezet megalakulásával megszűntek.

A Szentírás feljegyezi, hogy mind királyokat, mind papokat, mind prófétákat olajjal való felkenéssel állítanak szolgálatba, ami Isten áldásának jelképe.

Az Úr Jézus Krisztus e világra való eljöttével az assír, majd babilóni fogság által amúgy is jócskán megtépázott ószövetségi isteni vezetési rendszer gyökereiben változott meg. Az Úr Jézus úgy lép fel, mint Isten új népének feje és vezetője, Isten élő templomának sarokköve. Hatalmát magától Istentől kapta, aki a Szent Szellemmel való betöltése és a halálból való feltámasztása által Királlyá, Főpappá és Prófétává tette Őt, tehát az isteni vezetés mindhárom ószövetségi ágát egy személyben gyakorolja az Újszövetségben. Ezzel a királyi és papi szolgálat az Újszövetségben megszűnik, de a prófétai nem, sőt az kiteljesedik és minden egyes hívőre kiterjed: *Jel 19,10 „A Jézus bizonyágtétele a prófétaság lelke”.*

Jézus földi élete során megbízottakat hív el, akiket mennyei kormányzása során az Ő képviselőjére küld ki, az apostolokat. Ők tizenketten voltak pünkösdkor az egyház megalapítói és halálukig annak felügyelői, akik Jézus Krisztus akaratát és szavait a legtisztább formában őrizték meg a hívők között. Megbízásuk nemcsak egy-egy gyülekezet életére terjedt ki, hanem az egész egyházra is.

Kérdés, hogy ma vannak-e olyan apostolok, akik felelősséggel tartoznak egy-egy felekezet, vagy akár az egész egyház minden tagjáért, mint ahogy az kezdetben volt. Az Úr Jézus erre nézve nem rendelkezik, a Szentírás Jézus második eljövételének korai várása miatt erről nem beszél. Az egyháztörténelem megtépázta ezt a témakört, és az isteni vezetés mindenféle igazi és hamis formái előfordultak már a bibliai kor után közvetlenül, és azóta is az évszázadok alatt.

Pál apostol rendkívüli szerepe talán közelebb segít minket a válaszhoz. Olyan területeken alapít gyülekezeteket a pogányok apostolaként, ahová 12 társa nem jut el. Ezekben az új gyülekezetekben ő gyakorolja az isteni vezetést, amint az leveleiből nyilvánvaló. Ugyanakkor Pál nem független a jeruzsálemi vezetőktől, apostoloktól, és rájuk, mint előljáróira hallgat, ahogy az az alábbi igehelyekből is kitűnik:

- 1) Csel 15,1-35: ahol Pál és Barnabás a körülmetélés ügyében mennek Antióchiából Jeruzsálembe az apostolokhoz, hogy tanácsot kérjenek
- 2) Csel 21,17-26: ahol Pál és kísérete a harmadik missziói út után Jeruzsálembe érkezik, és bemegy Jakabhoz és a vénekhez (presbüterosz), akik azt tanácsolják neki, hogy a törvény szerint mutasson be tisztulási áldozatot. Pál engedelmeskedik.
- 3) Gal 2,1-10: ahol Pál arról számol be, hogy Jakab, Péter és János jobbkezet nyújtottak Pálnak és Barnabásnak, és ezzel megerősítették, hogy szolgálati területük a pogányok között van. Egy rendelkezést is adnak itt nekik,

miszerint a szegényekről meg kell emlékezniük, melyben Pál igyekezett engedelmeskedni.

Ez az apostoli és jeruzsálemi szellemi befolyás és folytonosság ugyanakkor hamar megszűnt az üldözések, az egyházszakadások, a világ történelmi eseményei és a feljegyzések hiánya miatt.

Ha ma vannak apostolok, akkor az azt jelenti, hogy Istentől erre a célra kijelölt személyek, nem önkényesen, hanem érett szellemi vezetők által megbízva. Ők gyülekezetek plántálására mennek el új missziós területekre, ahol az általuk alapított közösségek szellemi irányítását végzik úgy, hogy az alapítás után nem tartózkodnak az adott helyszínen tartósan. Az apostol szó jelentése: 'küldött', ami a legtömörebben fejezi ki e leírást.

De kik azok az érett szellemi vezetők, akik ilyen megbízatást adhatnak egyes mai apostoloknak? Melyik az a szervezet, csoport, ami erre hívatott? A különböző felekezetek vezetői, püspökei, elnökei vállalkoznak erre a bátor feladatra, és a lelkipásztori karra, mint a mai kor apostolaira tekintenek, akiket ők hatalmaznak fel munkájuk végzésére. A Bibliában azonban nyoma sincs ilyen testületeknek.

Sokkal inkább nyilvánvaló, hogy a kezdeti apostoli alapvetést követően a gyülekezetek életképességének megerősödésével párhuzamosan a hangsúly a gyülekezet helyi vezetőire tevődik át, mint az isteni kormányzás helyi képviselőire. Ezek a helyi isteni vezetők a presbiterek és a diakónusok.

II. rész – A presbiterek

A) A külső dolgok

Az újszövetségi Szentírásból nyilvánvaló, hogy Pál apostol a rá bízott munkát nem egy következő apostolnak, vagy apostoli munkatársnak adja tovább, hanem azt a helyi szinten, helyi vezetőkre bízta: „A végett hagytalek téged Krétában, hogy a hátramaradt dolgokat hozd rendbe, és rendelj városonként presbitereket, amiképpen én néked meghagytam.” (Tit 1,5). Ezek a helyi vezetők a presbiterek és a diakónusok.

A presbiter szó jelentése szó szerint: 'vénebb', a diakónusé: 'felszolgáló'. Amikor Pál és Barnabás Likaónia tartományának városaiban prédikál első szolgálati útján, a gyülekezetek megalapítása után azonnal véneket választanak nekik (Csel 14,23). Ez egészen friss megtérőknél furcsán hangzik, hiszen hitben érettebb testvér nem lehetett közöttük. Emiatt nyilvánvaló, hogy itt nem szellemi, hanem életkor szerinti értelemben véve voltak idősebbek a gyülekezet vezetői. Az addigi élettapasztalat, a megtérés előtti társadalmi megbecsültség, a jó családirányítás, munkahelyi helytállás mind-mind meghatározóak voltak a vezetők kiválasztásában. Ezek miatt azok nem lehettek fiatal emberek. Ez a kitétel később is megjelenik, amikor Pál azt tanácsolja Timóteusnak, hogy a presbiter ne legyen „új ember”, tehát frissen megtért (I. Tim 3,6). Ugyanakkor az életkor és élettapasztalat mellett nagyon is figyelembe kellett venni erkölcsi normákat, valamint a szellemi ajándékokat is. Mindezeket egybevetve az életkor már csak az egyik tényező maradt, így a gyülekezet vezetőinek megnevezése a magyar nyelvvel ellentétben nem vén, hanem szó szerint vénebb. Ez azt jelenti, hogy a közösség irányítását olyan férfiaknak kell végezni, akik megfelelő élettapasztalattal rendelkeznek, magas erkölcsi szinten állnak, és megfelelő szellemi ajándékokkal rendelkeznek feladatuk ellátásához.

A presbiterek a gyülekezetek szellemi ügyeit irányították, míg a diakónusok az anyagi dolgokért voltak elsősorban felelősek. A presbiter a papi, a diakónus a királyi tisztség újszövetségi gyülekezeti megfelelője. Az első a hitélet dolgaival törődik, míg a másik a gyülekezeti élet megszervezésével, fenntartásával. Mindkét csoport hitben erős, erkölcsileg kifogástalan kellett legyen, az anyagi ügyekért felelős diakónusoknak is, szellemi értelemben, elöljáróknak kellett lenniük. A püspök kifejezés nem egy újabb tisztség a gyülekezetekben, hanem a presbiter tisztség egy másik megnevezése. Ez nyilvánvaló a Tit 1,5. és 7. verseiből. Az 5. vers presbiterről beszél, a 7. pedig ugyanabban a körben püspökről. Ennek az az oka, hogy a presbiter szó a tisztséget, míg a püspök a

feladatot jelöli. A püspök jelentése ugyanis 'felügyelő', szó szerint: 'rátekintő'. Egy másik kifejezés is szerepel az Újszövetségben a gyülekezet vezetőire, ez pedig az elöljáró. Ez a szó is a feladatot jelöli meg, hiszen a gyülekezetek vezetőinek példamutatással kellett a rájuk bízottak előtt járniuk, mint akik követésre méltóak. I. Kor 11,1: „Legyetek az én követőim, mint én is a Krisztusé.” Fil 3,17: „Legyetek én követőim, atyámfiai, és figyeljete azokra, akik úgy járnak, amiképpen mi néktek példátok vagyunk.” A presbiterek tehát a gyülekezetek szellemi életét felügyelték, és a nyáj előtt jártak. E két tisztség tárgyalásával ki is merítettük a bibliai gyülekezetek tisztségviselői körének számát. Az első keresztyén gyülekezetekben az apostoli kort követően presbiterek és diakónusok álltak az élen.

A presbiterek és diakónusok különféle szellemi ajándékokkal rendelkezhetnek, és különféle feladatokat láthatnak el. Lehet közöttük tanító, próféta, pásztor, stb. A tisztség és a szolgálat két különféle dolog, mint ahogy a fegyveres szerveknél is kaphat egy bizonyos rangban lévő tiszt más és más feladatot.

Mi a helyzet a mai lelkipásztorokkal? Abban az értelemben, ahogyan ma látjuk őket a szolgálatban, a bibliai időkben nem léteztek. Volt pásztori szolgálat az Ef 4,11 tanúsága szerint: „És Ő adott némelyeket apostolokul, némelyeket prófétákul, némelyeket evangyelistákul, némelyeket pedig pásztorokul és tanítókul”, de ez nem tisztség volt. A pásztorlás elsősorban személyes és közösségi lelkigondozást jelenthetett. A Biblia nem ismeri az olyan szolgálattelvéket, akik szolgálati helyüket többször is változtatva a gyülekezeti vezetés élén állva, demokratikus szavazással megválasztva vagy kinevezéssel megbízva, teológiai végzettséggel, főállásban látták volna el feladataikat. Ez a szolgálati forma leginkább az apostolihoz hasonlít, de annak az I. részben tárgyalt egyéb követelményeitől messze elmarad. A lelkipásztori rendszert a Bibliától eltávolodó gyülekezeti gyakorlat tette szükségessé. Bár sok-sok Istentől megáldott lelkipásztor testvér szolgál nagy haszonnal a gyülekezetekben, és a teológiai ismeretek szükségesek Isten népe szolgálatában, tisztségük mégsem biblikus. A Szentírás helyben lakó presbitereket és diakónusokat jelöl meg a gyülekezetek vezetőiként, akik szellemi állapota sokkal fontosabb, mint tudományos ismereteik. „Hálákat adok néked, Atyám, mennynek és földnek Ura, hogy elrejtetted ezeket a bölcsek és az értelmesek elől, és a kisdedeknek megjelentetted.” (Mt 11,25). Lehetnek munkahelyi kötelezettségeik alól a szolgálatra felszabadítva, amikor a gyülekezet gondoskodik anyagi szükségleteikről. Pál erről beszél az I. Tim 5,17-18-ban.

A presbiteri és diakónusi szolgálat feltételhez kötött. Pál Timóteusnak és Titusznak írja le, hogy milyen személyeket bízzanak meg ilyen szolgálattal: I. Tim 3,1-13; Tit 1,5-9. A tisztséghez tisztesség kell tartozzon, nem csupán karizma. Nemcsak a hamis prófétákat lehet a gyümölcseikről felismerni, hanem az igaziakat is.

Amikor Pál és Barnabás presbitereket állítottak be Antióchiában, Ikóniumban, Lisztrában és Derbében (Csel 14,21-23), akkor a görög szöveg tanúsága szerint kézfelemeléssel választottak nekik presbitereket. Ez látszólag ellentétes a bibliai teokratikus gyakorlattal, miszerint Isten maga keni fel szolgálóit, és a gyülekezet csupán felismeri és elfogadja azt. Az adott helyzetben azonban, mivel a gyülekezet nagyon fiatal volt, és az üldözés miatt az apostoloknak távozniuk kellett, a közösség így fejezte ki azt, hogy a korábbi évekből ismerve az idősebb korú, friss megtérteknek, kikhez van bizalma. Ilyen rövid idő alatt ugyanis nem derülhetett fény arra, hogy az illető személyek hogyan állnak helyet a szolgálatban. A demokratikus elemeknek van helye a gyülekezeti gyakorlatban, amikor a közösség kell, hogy kinyilvánítsa a véleményét. Ez önmagában még nem jelent demokráciát, inkább egy isteni munka felismerését és közösségi szintű elismerését ebben a formában.

Az egész Bibliában szokás, hogy egy-egy tisztségbe, szolgálatba való beiktatáskor kézzeláldással áldják meg Isten új szolgáját. Ez a gyakorlat nem feltétlenül szükséges az Újszövetségben, de különböző esetekben találkozunk vele. A kézzeláldás a szellemi áldás közvetítésének a jele. A nagyobb áldja meg a kisebbet, mint ahogy a víz is lefelé folyik. A mai egyházi gyakorlatban elterjedt a kézzeláldás alkalmazása. Felvetődik a kérdés, hogy ki lehet az áldást adó? A legjobb, ha egy régóta szolgálatban álló áldja meg az újat a gyülekezetben, ezzel is kifejezve, hogy a szellemi őrségváltás megkezdődött. Sajnos erre kevés jó példa lehet, mert az igazán szellemi vénnek hiányoznak a gyülekezeteinkből. Ezért a gyakorlat szerint más gyülekezetek régebbi előjárói, a szolgálatukat korábban megkezdő szolgatársak áldják meg a tisztséget újonnan elfoglalót.

Felmerülhet a kérdés, hogy miért van szükség avatásra, beiktatásra? Miért nem elég az, hogy csak úgy végzik a dolgukat? Munkahelyeken alakul ki az, hogy vannak formális és informális vezetők. A formális az, aki meg van bízva a feladat ellátásával, az informális az, aki valóban ellátja a feladatot. A legjobb, ha ez a kettő egybe esik. Miért? Mert a formális vezető felelősséggel van felruházva, és kifejezte, hogy felelősséget vállal, így felelősségre is vonható. Az avatás nem más, mint annak a kinyilvánítása, hogy egy arra Istentől kiválasztott és felkent testvér

felelősséget vállal a gyülekezetért, és a gyülekezet rábízta ezt a felelősséget. A királyok és papok nyilvánosan be lettek iktatva a szolgálatba, a próféták nem. A felelősségük Isten előtt teljes volt, de társadalmi megbízatásuk nem volt. Jézusnak nem volt társadalmi megbízatása, de pünkösd után az egyház Királyává és Papjává avatta. Előtte informális vezetője volt Isten népének, utána formális. Az ószövetségi időkkel összevetve a presbiter szolgálata leginkább a bírákéhoz hasonlít, akik nem egy dinasztia leszármazottai, hanem Isten választottai voltak, de társadalmi elismertség mellett. Amikor egy gyülekezet presbitert avat, akkor addigi munkáját formálisan is elismeri. Ahhoz tudnám hasonlítani az avatást, mint amikor egy már amúgy is együttélő pár megházasodik, társadalmilag is elismerést szerez életközösségük.

A presbiteri és diakóniai szolgálat életfogytig, vagy feltételfogytig tart. A megbízatás nem bizonyos időre szól, hanem addig, amíg a feltételek fennállnak.

B) A belső dolgok

A világ fiai maguk köré gyűjtene kicsinyeket, hogy uralkodhassanak rajtuk, Isten országának fiai, hogy szolgálhassanak feléjük. A világ fiai maguk köré gyűjtene nagyokat, hogy csodálhassák őket, Isten országának fiai, hogy követhessék őket.

Pál az I. Thess 3,10-ben azt írja: „... éjjel-nappal nagy buzgón esedezünk, hogy megláthassuk a ti orcátokat, és kipótolhassuk a ti hitetek hiányait.” A presbiterben ez a vágy él Istentől. De ez nem egyoldalú. Az apostol ugyanezt a Római levélben árnyaltabban fogalmazza meg: „Mert kívánlak titeket látni, hogy valami lelki ajándékot közölhessek veletek a ti megerősítésetekre, Azaz, hogy együtt felbuzduljunk ti nálatok egymás hite által, a tiétek meg az enyém által.” (Róma 1,11-12) A gyülekezetnek nagy szüksége van arra, amit Isten a presbitereiben helyezett el, és a presbitereknek arra, amit Isten a gyülekezetben helyezett el. Ez egy szellemi szimbiózis.

A gyülekezet munkaterület és harctér. A gyülekezetet úgy kell építeni, ahogyan Noé építette a bárkát. A világot nagy veszedelem fenyegeti, egy végítélet Istentől. Ezt a végítéletet csak az egyház fogja átvészelni. Építése közben pokoli erők kísérlik megakadályozni a munkát, ahogy Jeruzsálem újjáépítésének munkáját kísérelték meg megakadályozni a pogányok. Az egyház ellen a pokol kapui, démoni hatalmak küzdenek. Próbálkozni fognak újra és újra, de a pokol kapui sem vehetnek rajta hatalmat. A győzelemhez összehangolt és kitartó munka kell. Egyik kézben vakolókanál, a másikban fegyver.

A presbiter a frontvonalon harcol. Nyilvánvaló áldások áradnak rajta keresztül, és nyilvánvaló küzdelmeket vív. Képviseli a gyülekezetet a világ előtt, Isten előtt, más gyülekezetek előtt és a démonvilág előtt. Képviseli Istent a gyülekezetben.

De a presbiter a háttérben is harcol. Erről a nyilvánosság nagyon keveset tud. Néha a második évig ragadtatik, néha a pokol kínjait éli át mások bűnei és magáé miatt. A presbiter Isten szenvedő szolgája Krisztus nyomdokain. A presbiter szellemi gátakat tör át. Miközben igyekszik fenntartani a már átvett áldásokat, előkészíti a következőt.

A presbitert ezért kettős tisztesség illeti meg, erkölcsi és anyagi. „A jól forgolódó presbiterek kettős tisztességre méltattassanak, főképpen, akik a beszédben és tanításban fáradoznak.” (I. Tim 5,17). Az erkölcsi megbecsülés egyik része az avatás, egy másik az imatámogatás. Pál szüntelen imatámogatást koldul a gyülekezetekben. A presbiter sok munkát végez a gyülekezet építéséért, ezért világi munkájára nem tud annyi időt és energiát fordítani, mint mások. Ez anyagi hátrányt jelenthet számára és családjá számára. A presbiternek kevesebb a szabadideje is emiatt. Ezért a gyülekezetnek gondot kell fordítania a presbiter megélhetésére, pihenésére. A legtöbb jó vezetőt haláluk után ismerik el. Miért is várnánk addig?

A presbitert kettős felelősség is terheli. „Presbiter ellen vádat ne fogadj el, hanem csak két vagy három tanúbizonyságra. A vétkeket mindenek előtt fedd meg, hogy a többiek is megfélemljenek.” I. Tim 5,19-20. A presbiter Isten előtt is fokozottan felel a rábízottakért.

A presbiter szolgálatát úgy kell fogadni, hogy azt ne keserűséggel, hanem örömmel végezhesse. „Engedelmeskedjete elöljáróitoknak és fogadjatok szót, mert ők vigyáznak lelkeitekre, mint számadók; hogy ezt örömmel míveljék és nem bánkódva, mert ez néktek nem használ.” (Zsid 13,17)

Ne kritizáld a presbitert, ne zúgolódj ellene, ne lázadozz mint a zsidók Mózes ellen. „Meg ne illessétek az én felkentjeimet, és az én prófétáimnak ne ártsatok!” (Zsolt 105,15) Ha panaszod van, alázattal fogalmazd meg. A teokratikus vezetés nem azt jelenti, hogy a vezetők mindent eldöntenek, és a tagok engedelmeskednek. A teokratikus vezetés azt jelenti, hogy az Istentől kiválasztott vezetők igénylik a tagok véleményét, visszajelzését, azok tisztelettel megfogalmazzák támogató vagy nemtetszésüknek hangot adó véleményüket, a vezetők pedig ennek ismeretében Isten és felebarátaik iránt táplált szeretetből

döntést hoznak, amit a tagok engedelmesen elfogadnak. Ez nem autokrácia (egyeduralom) és nem demokrácia (népuralom), ez a teokrácia (Isten országa).

A presbiter nem egyedül harcol, hanem presbitertársaival. A gyülekezet vezetése nem egyszemélyi, hanem a vezetők közössége. Vannak olyan madarak, melyek felváltva költenek. Míg az egyik a tojáson ül, a másik élelmet szerez, azután cserélnek. A gyülekezet vezetése jó esetben csapatmunka.

Jézus azt mondja: „Az aratni való sok, de a munkás kevés. Kérjétek azért az aratásnak Urát, hogy küldjön munkásokat az ő aratásába.” Mt 9,37-38. Az ilyen imádság azokat érinti, akik még nem álltak be a szolgálatba, de később be fognak állni. A presbiter nem egy pillanat alatt terem, hanem évekig formálódik Isten kezében. Gondolnunk kell azokra, akik a távolabbi jövőben lesznek presbiterek. A jövő presbitereinek pedig el kell kezdeniük a gyűjtést. A Szent Szellem nem egy pillanat alatt képesít vezetővé. A Szent Szellem tűz, ami lánggra lobbantja az összegyűjtött fát. A fiataloknak meg kell tanulniuk a gyűjtés törvényét, és el kell kezdjenek gyűjteni, hogy ne tékozló fiak legyenek, hanem olyanok, akik ápolják és gazdagítják az atyai örökséget. Kicsiben már el kell, hogy kezdjék a szolgálatukat, mint Dávid, aki előbb egy kisbárányt ragadott ki az oroslán szájából, később egy egész nemzetet. El lehet kezdeni a szellemi szárnypróbálgatást a családban, az osztálytársak között, hogy az Úr többre bízassa őket később.

Ha a gyülekezet jó irányba van vezetve és jó irányba halad, akkor jó helyre fog megérkezni: Jézushoz. Ez a mi áldott reménységünk, mely reménység alatt fáradozunk és örvendezünk.